

رابطه اخلاق حرفه ای حسابرسان و اخذ تسهیلات مبتنی وثیقه

دکتر مهسا قجریبگی^۱، دکتر حمیدرضا وکیلی فرد^{۲*}، دکتر قدرت الله طالب نیا^۳، دکتر رمضانعلی رویایی^۴

۱. گروه مدیریت، دانشکده صنایع و مدیریت، دانشگاه غیاث الدین جمشیدکاشانی آبیگ، قزوین، ایران.

۲. گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین الملل کیش، کیش، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۵، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵)

چکیده

زمینه: اخلاق حرفه ای در حسابرسان یک نیاز اساسی و بسیار مهم در این شغل محسوب می‌شود که نبود آن با هیچ امتیاز دیگری قابل جبران نیست. لذا هدف از تحقیق حاضر بررسی رابطه اخلاق حرفه ای حسابرسان و حسابرسان متخصص صنعت و اخذ تسهیلات مبتنی وثیقه (شواهد تجربی: شرکتهای فعال در بورس اوراق بهادار تهران) ، طی دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ می باشد.

روش: پژوهش حاضر در زمره پژوهش های کاربردی، توصیفی - همبستگی بود. جامعه تحقیق شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۳۹۴ بود که با نمونه گیری حذف سیستماتیک تعداد ۹۰ شرکت بعنوان نمونه ی آماری تحقیق انتخاب شدند. به منظور آزمون فرضیه های تحقیق از روش رگرسیون به شیوه حداقل مربعات تعمیم یافته و روش پانل- اثرات ثابت استفاده شده است.

یافته ها: یافته های حاصل از تحلیل های انجام شده نشان می دهد که اخلاق حرفه ای حسابرسان دارای رابطه ای معکوس با میزان تسهیلات دریافتی مبتنی بر وثیقه می باشد اما حسابرسان متخصص صنعت تأثیری بر میزان تسهیلات دریافتی مبتنی بر وثیقه ندارد. همچنین یافته های بیشتر نشان می دهد که درصد مالکیت سهامداران عمده، بر ارتباط میان اخلاق حرفه ای حسابرسان و حسابرسان متخصص صنعت با میزان تسهیلات دریافتی مبتنی بر وثیقه تأثیری ندارد.

نتیجه گیری: جنبه های مثبت حسابرسان صورتهای مالی مانند اخلاق حرفه ای حسابرسان، موجب ایجاد ارزش افزوده اطلاعاتی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکتهای متقاضی وام، و وام دهندگان می گردد، و بدین ترتیب نیاز به اخذ وثیقه گذاری به منظور دریافت وام را کاهش می دهد. اما شدت این رابطه تحت تأثیر مالکیت عمده قرار نمی گیرد.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه ای حسابرسان، حسابرسان متخصص صنعت، سهامداران عمده.

سرآغاز

بر اساس دیدگاه ارزش افزوده اطلاعاتی حسابرسان صورتهای مالی می تواند موجب افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری بر استفاده کنندگان از صورتهای مالی شود (۴). از سوی دیگر هر چه کیفیت اطلاعات حسابداری^۵ بالاتر باشد، ریسک اعتباری و میزان وثایق لازم برای اخذ وام کمتر خواهد بود زیرا در رتبه بندی اعتباری شرکتهای (متقاضیان وام) به کیفیت اطلاعات حسابداری آنها توجه می شود (۵). شواهد بدست آمده از تحقیقات قبلی نشان می دهد که کیفیت اطلاعات حسابداری شرکتهایی که توسط ۴ موسسه حسابرسان برتر مورد رسیدگی قرار گرفته اند بیشتر از سایر شرکتهای می باشد (۶-۹). با توجه به ارتباط نظری مستقیم میان اخلاق حرفه ای حسابرسان و کیفیت اطلاعات حسابداری و با توجه به ارتباط نظری معکوس میان کیفیت اطلاعات حسابداری و

امروزه وام دهندگان به منظور کاهش ریسک اعتباری^۱ خود و به منظور تضمین دریافت اصل و فرع منابعی که تحت عنوان وام به شرکتهای می پردازند، از آنها وثایقی را بصورت سفته و یا سند ملکی^۲ و سایر موارد دریافت می کنند. بدیهی است علت دریافت وثیقه توسط وام دهندگان ناشی از شرایط عدم اطمینان می باشد. زیرا وام دهندگان از بازپرداخت اصل و فرع وام توسط وام گیرندگان اطمینان ندارند. وام دهندگان قبل از اعطای تسهیلات مالی به متقاضیان وام آنها را به لحاظ اعتباری مورد سنجش قرار می دهند و پس از ارزیابی اعتباری و تعیین ریسک اعتباری مشتریان و با توجه به میزان وام درخواست شده توسط مشتریان، اخلاق حرفه ای^۳ و میزان وثایق لازم به منظور اعطای وام به متقاضیان تسهیلات مالی^۴ را تعیین می نمایند (۱-۳).

نویسنده مسئول: نشانی الکترونیکی: h-vakilifard@sbiau.ac.ir

روش

تحقیق حاضر، از نظر هدف یک تحقیق کاربردی است زیرا نتایج حاصل از آن توسط شرکتهای فعال در بورس اوراق بهادار تهران مورد استفاده قرار می گیرد. تحقیق حاضر همچنین از نظر ماهیت یک تحقیق توصیفی از اخلاق حرفه ای همبستگی است زیرا به موجب آن سعی می شود رابطه میان اخلاق حرفه ای حسابرسان با میزان تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه مورد بررسی قرار گیرد.

در تحقیق حاضر شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران جامعه ی آماری مورد نظر را تشکیل می دهند. برای انجام نمونه گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. بدین ترتیب که با در نظر گرفتن جامعه آماری (تمام شرکتهای پذیرفته شده در بورس تا سال ۱۳۹۴) و معیارهایی به شرح زیر اقدام به انتخاب نمونه گیری شده است که از میان جامعه آماری تنها ۱۸۱ شرکت تمام معیارهای مذکور را احراز کرده اند و لذا از آنها به عنوان نمونه در تحقیق حاضر استفاده شده است.

معیارهای مورد استفاده به منظور انتخاب نمونه از جامعه آماری به شرح زیر می باشد:

۱- شرکتهایی که در بازه زمانی تحقیق (سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴) در بورس اوراق بهادار حضور داشته باشند.

۲- شرکتهایی که سال مالی آنها منتهی به ۲۹ اسفند باشد

۳- شرکتهایی که جزء شرکتهای لیزینگ و واسطه گری مالی نباشند

۴- اطلاعات لازم در خصوص آنها در بازه زمانی تحقیق (سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴) در دسترس باشد

شرکتهایی که معیارهای مذکور را لحاظ نکنند بصورت سیستماتیک حذف می شوند یعنی از انتخاب آنها به عنوان نمونه صرفنظر خواهد شد. مشروح نمونه گیری از جامعه آماری به روش حذف سیستماتیک به شرح جدول ۱ می باشد:

جدول ۱: غربالگری جامعه آماری (نمونه گیری در تحقیق)

تعداد	معیارها
(۱۷۰)	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی ۹۰-۹۴ در بورس فعال نبوده اند
(۳۴)	تعداد شرکت هایی بعد از سال ۹۰ در بورس پذیرفته شده اند
(۵۰)	تعداد شرکت هاییکه جزهلدینگ، سرمایه گذاری ها، واسطه گری های مالی، بانکها و یا لیزینگ هابوده اند
(۵۲)	تعداد شرکت هاییکه در قلمرو زمانی تحقیق تغییر سال مالی داده و یا سال مالی آن منتهی به پایان اسفند نمی باشد
(۱)	تعداد شرکت هاییکه در قلمرو زمانی تحقیق اطلاعات مورد آن ها در دسترس نمی باشد
۱۸۱	تعداد شرکت های نمونه
۴۸۸	تعداد کل شرکت های پذیرفته شده در بورس در پایان سال ۱۳۹۴

تحقیق انتخاب شده اند. از این رو مشاهدات ما طی بازه زمانی ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۴ به ۹۰۵ سال-شرکت (۵ سال × ۱۸۱ شرکت) می رسد.

میزان وثایق لازم به منظور اخذ تسهیلات مالی، به لحاظ نظری می توان چنین استدلال نمود که اخلاق حرفه ای حسابرسان می تواند بر میزان تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه تاثیر گذار باشد (۱۰). به بیان دیگر ما استدلال می کنیم که حسابرسان برتر کیفیت اطلاعات حسابداری صاحبکاران خود را بیش از سایر صاحبکاران افزایش می دهند و بدین ترتیب میزان تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه را برای صاحبکاران خود کاهش می دهند.

از سوی دیگر سهامداران عمده در شرکتهای بزرگ نشان دهنده سیستم حاکمیت شرکتی^۶ قوی در این شرکتهای هستند. سهامداران عمده از قدرت و اختیار خود در راستای همسو کردن منافع مدیران با منافع سهامداران استفاده می کنند. همچنین کیفیت اطلاعات حسابداری در شرکتهایی که در ساختار مالکیت آنها سهامداران عمده حضور دارند بیشتر از سایر شرکتهای می باشد (۱۱). سهامداران عمده از طریق اعمال رویه های کنترلی موجب بهبود فرایندهای شرکت می شوند و به همین دلیل کیفیت حسابرسی^۷ و کیفیت اطلاعات حسابداری را افزایش می دهند (۱۲). (با توجه به ارتباط میان کیفیت اطلاعات حسابداری و تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه و با توجه به استدلال های نظری مطرح شده در تحقیق حاضر مبتنی بر تاثیر اخلاق حرفه ای حسابرسان و حسابرسان متخصص صنعت بر میزان تسهیلات مبتنی بر وثیقه، به لحاظ نظری استدلال می شود که شدت تاثیر اخلاق حرفه ای حسابرسان و حسابرسان متخصص صنعت، بر میزان تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه، در شرکتهایی که دارای سهامداران عمده هستند، بیشتر از سایر شرکتهای باشد. با توجه به آنچه مطرح شد پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه اخلاق حرفه ای حسابرسان و اخذ تسهیلات مبتنی بر وثیقه شکل گرفت و در این راستا دو فرض زیر بر اساس ادبیات پژوهش تدوین شد:

فرضیه اول: اخلاق حرفه ای حسابرسان بر میزان تسهیلات مالی دریافتی مبتنی بر وثیقه تاثیر دارد.

فرضیه دوم: درصد مالکیت عمده، ارتباط معکوس میان اخلاق حرفه ای حسابرسان و میزان تسهیلات مالی مبتنی بر وثیقه را افزایش می دهد.

بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای بالا، تعداد ۱۸۱ شرکت به عنوان جامعه غربالگری شده باقیمانده است که همه آن ها به عنوان نمونه

تعریف و نحوه اندازه گیری متغیرهای تحقیق به شرح جدول ۲ می باشد.

جدول ۲: نحوه اندازه گیری متغیرهای تحقیق

نام متغیر	نماد	نقش متغیر	نحوه اندازه گیری
تسهیلات وثیقه ای	Collateral	وابسته	میزان تسهیلات اخذ شده به وسیله وثیقه تقسیم بر کل تسهیلات شرکت است. داده های مربوط به تسهیلات وثیقه ای از یادداشتهای همراه صورت های مالی شرکت ها استخراج می گردد.
اخلاق حرفه ای حسابرسان	Audit	مستقل	اخلاق حرفه ای حسابرسان یک متغیر مجازی است بدین معنا که اگر مولفه های اخلاق ^۸ حرفه ای حسابرسان در سال توسط سازمان حسابرسان مورد تایید باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر را به آن اختصاص می دهیم
درصد مالکیت سهامداران عمده	Major	تعدیلگر	سهامدارانی که نام آنها در یادداشت های همراه صورت های مالی آمده است. و از کسر کردن درصد مالکیت سایرین از عدد ۱۰۰ بدست می آید.
اندازه شرکت	Size	کنترلی	اندازه شرکت لگاریتم طبیعی مجموع دارایی های شرکت می باشد.
اهرم مالی شرکت	Lev	کنترلی	اهرم مالی، از نسبت مجموع بدهی ها بر مجموع دارایی ها بدست می آید.
بازده دارایی ها	ROA	کنترلی	بازده دارایی ها عبارت از سود خالص تقسیم بر کل دارایی ها می باشد.
نسبت وجه نقد	Cash	کنترلی	نسبت وجه نقد عبارت از وجه نقد پایان دوره تقسیم بر کل دارایی ها می باشد.

تحقیق کمتر از ۵ درصد است. به همین دلیل مدلهای تحقیق به روش پانل (ترکیبی) مورد برآورد قرار گرفته اند. سطح معنی داری آماره هاسمن نیز در ارتباط مدلهای تحقیق کمتر از ۵ درصد است به همین دلیل مدل های تحقیق به روش پانل-اثرات ثابت برآورد شده اند. سطح معنی داری آماره F در آزمون وایت در ارتباط مدلهای تحقیق برابر با صفر می باشد. این یافته نشان می دهد که مشکل ناهمسانی واریانس میان باقیمانده مدلهای تحقیق وجود دارد که به منظور رفع آن به منظور برآورد مدلهای تحقیق از شیوه حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) استفاده شده است. سطح معنی داری آماره F در آزمون بروش-گادفری در ارتباط با مدلهای تحقیق برابر با ۰.۰۰۰ می باشد. این یافته ها نشان می دهد که مشکل خود همبستگی سریالی مرتبه دوم میان باقیمانده مدلهای تحقیق وجود دارد که به منظور رفع آن مدل های تحقیق به شیوه حداقل مربعات تعمیم یافته مورد برآورد قرار گرفته اند. سطح معنی داری آماره جاکو-برا در ارتباط با مدلهای تحقیق برابر با صفر می باشد. این یافته ها نشان می دهد که باقیمانده مدلهای تحقیق از توزیع نرمال برخوردار نیستند که این مسئله به علت زیاد بودن تعداد داده های تحقیق قابل اغماض می باشد. آماره دوربین-واتسون نیز در ارتباط با مدلهای تحقیق در بازه ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد که این موضوع نشان می دهد که میان خطاهای مدلهای تحقیق حاضر مشکل خود همبستگی مرتبه اول وجود ندارد.

با توجه به جدول ۴ همانطور که ملاحظه می گردد سطح معنی داری آماره T برای ضریب متغیر مستقل AUDIT با مقدار ۰.۰۰۱-، برابر با ۰.۰۰۰۷ می باشد که این مقدار کمتر از ۱۰ درصد است. بنابراین می توان چنین استنباط نمود که متغیر AUDIT دارای اثر معناداری بر متغیر وابسته Collateral است و به دلیل منفی بودن

به منظور آزمون فرضیه های تحقیق به پیروی از برخی محققان (۱۳) از مدلهای رگرسیون خطی و چند گانه زیر استفاده شده است. در مدل های اول و دوم B1 پارامتر اصلی مدل می باشد و چنانچه پس از برآورد مدل، منفی و معنادار باشد فرضیه اول تحقیق تایید خواهد شد. در مدل سوم و چهارم پارامتر B3 پارامتر اصلی می باشد و چنانچه پس از برآورد مدل منفی و معنادار باشد فرضیه دوم تحقیق تایید خواهد شد.

مدل ۱:

$$\text{Collateral}_{i,t} = a + B1 \text{ AUDIT}_{i,t-1} + B2 \text{ SIZE}_{i,t} + B3 \text{ LEV}_{i,t} + B4 \text{ ROA}_{i,t} + \xi$$

مدل ۲:

$$\text{Collateral}_{i,t} = a + B1 \text{ PEOFATION}_{i,t-1} + B2 \text{ SIZE}_{i,t} + B3 \text{ LEV}_{i,t} + B4 \text{ ROA}_{i,t} + \xi$$

مدل ۳:

$$\text{Collateral}_{i,t} = a + B1 \text{ AUDIT}_{i,t-1} + B2 \text{ MAJOR}_{i,t} + B3 \text{ AUDIT} * \text{MAJOR}_{i,t} + B4 \text{ SIZE}_{i,t} + B5 \text{ LEV}_{i,t} + B6 \text{ ROA}_{i,t} + \xi$$

مدل ۴:

$$\text{Collateral}_{i,t} = a + B1 \text{ PEOFATION}_{i,t-1} + B2 \text{ MAJOR}_{i,t} + B3 \text{ PEOFATION} * \text{MAJOR}_{i,t} + B4 \text{ SIZE}_{i,t} + B5 \text{ LEV}_{i,t} + B6 \text{ ROA}_{i,t} + \xi$$

یافته ها

در این بخش به بررسی ارائه یافته های حاصل از آزمون تعیین شیوه برآورد مدلهای تحقیق (آزمون F لیمر) و به ارائه یافته های حاصل از برآورد مدلهای تحقیق پرداخته می شود. با توجه به جدول ۳ همانطور که ملاحظه می شود سطح معنی داری آماره لیمر در ارتباط با مدلهای

ضریب این متغیر جهت رابطه معکوس است. یعنی با افزایش متغیر
AUDIT متغیر Collateral کاهش می یابد و بالعکس. بنابراین
فرضیه اول تحقیق که بیان می کند: اخلاق حسابرسان با تسهیلات
وثیقه ای شرکت رابطه دارد، مورد تایید قرار می گیرد.

جدول ۳: آزمون های تعیین شیوه برآورد مدل های تحقیق

مدل / آزمون	۱	۲	۴-۳	۵-۴
آماره لیمر	۱۲/۳۰	۱۲/۲۳	۱۲/۲۳	۱۲/۱۱
سطح معنی داری	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مقایسه با ۵ درصد	کوچکتر	کوچکتر	کوچکتر	کوچکتر
نتیجه (اخلاق حرفه ای مدل)	پانل	پانل	پانل	پانل
آماره هاسمن	۱۰/۱۳	۱۰/۹۸	۱۵/۳۲	۱۲/۸۴
سطح معنی داری	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۱	۰/۰۴
مقایسه با ۵ درصد	کوچکتر	کوچکتر	کوچکتر	کوچکتر
نتیجه	اثرات ثابت	اثرات ثابت	اثرات ثابت	اثرات ثابت
نتیجه نهایی (شیوه برآورد مدل)	پانل-اثرات ثابت	پانل-اثرات ثابت	پانل-اثرات ثابت	پانل-اثرات ثابت

جدول ۴: یافته های حاصل از برآورد مدل ۱ به شیوه GLS و روش پانل-اثرات ثابت/متغیر وابسته: COLATERAL

متغیر	ضرایب متغیرها	انحراف استاندارد	آماره T	سطح معنی داری	مقایسه با ۵ درصد	نتیجه در مدل
عرض از مبدا (a)	۰/۹۲	۰/۰۱	۸۸/۳۲	۰/۰۰۰۰		
AUDIT	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۳	-۰/۳۸	۰/۰۰۰۷	کوچکتر	تاثیر گذار است
SIZE	-۰/۰۰۳	۰/۰۰	-۳/۸۷	۰/۰۰۰۱	کوچکتر	تاثیر گذار است
LEV	۰/۰۱	۰/۰۰	۲/۴۵	۰/۰۱۴۲	کوچکتر	تاثیر گذار است
ROA	۰/۰۱	۰/۰۰	۲/۴۰	۰/۰۱۶۵	کوچکتر	تاثیر گذار است
آماره دوربین واتسون	۱/۵۵					پیش فرض استقلال خطاها از یکدیگر پذیرفته می شود زیرا آماره دوربین واتسون بین ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد.
ضریب تعیین مدل	۰/۷۹					۷۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل معنادار بیان می شود.
آماره فیشر	۲۰۰۷					در این سطح معنی داری مدل پذیرفته می شود
سطح معنی داری مدل	۰/۰۰					پیش فرض معنی دار بودن مدل تایید می شود. یعنی مدل خطی است زیرا سطح معنی داری آماره فیشر کمتر از ۵ درصد می باشد.
آماره بروش گادفری	۴۱۵					در این سطح پیش فرض عدم وجود خودهمبستگی سریالی تایید می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض عدم وجود خودهمبستگی سریالی میان باقیمانده ها تایید نمی شود زیرا سطح معنی داری آماره بروش گادفری کمتر از ۵ درصد است.
آماره وایت	۱۰/۴۳					در این سطح پیش فرض همسانی واریانس باقیمانده ها رد می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض همسان بودن واریانس باقیمانده ها رد می شود زیرا سطح معنی داری آماره وایت کمتر از ۵ درصد است.
آماره جاکوبرا	۱۲۰۱					در این سطح پیش فرض نرمال بودن باقیمانده های مدل رد می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض نرمال بودن باقیمانده های مدل تایید نمی شود زیرا سطح معنی داری آماره جاکوبرا کمتر از ۵ درصد است.

باشد، از این رو می توان چنین استنباط نمود که متغیر MAJOR دارای اثر معناداری بر رابطه میان متغیر مستقل AUDIT و متغیر وابسته MAJOR نیست (زیرا سطح معنی داری متغیر MAJOR و AUDIT و همچنین سطح معنی داری عبارات MAJOR*AUDIT بطور توأم و همزمان کمتر از ۱۰ درصد نشده است). با توجه به توضیحات فوق فرضیه دوم تحقیق که بیان می کند: درصد مالکیت سهامداران عمده بر ارتباط بین اخلاق حرفه ای حسابرسی و تسهیلات وثیقه ای تاثیر دارد، مورد تایید قرار نمی گیرد.

با توجه به جدول ۵ همانطور که ملاحظه می گردد سطح معنی داری آماره T برای ضریب متغیر مستقل AUDIT با مقدار ۰-۰۰۱، برابر با ۰۰۲۳۷ می باشد که این مقدار کمتر از ۱۰ درصد است. از سوی دیگر سطح معنی داری ضریب متغیر تعدیلگر MAJOR برابر با ۰۰۸۰۳۴ می باشد که این مقدار بیشتر از ۱۰ درصد است. از آنجاکه معنی داری بودن و تایید نقش تعدیل کنندگی متغیر MAJOR و تاثیر آن بر رابطه میان دو متغیر AUDIT و COLLATERAL منوط بر تایید معنی داری ضریب دو متغیر MAJOR و AUDIT و همچنین معنی داری عبارت MAJOR*AUDIT بصورت توأم و همزمان می

جدول ۵: یافته های حاصل از برآورد مدل ۲ به شیوه GLS و روش پانل-اثرات ثابت/متغیر وابسته: COLATERAL

متغیر	ضرایب متغیرها	انحراف استاندارد	آماره T	سطح معنی داری	مقایسه با ۵ درصد	نتیجه در مدل
عرض از مبدا (a)	۰/۹۱	۰/۰۰	۹۴/۴۹	۰/۰۰		
PROFATION	-۴/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۹۹۳۵	بزرگتر	تاثیر گذار نیست
SIZE	-۰/۰۰۲	۰/۰۰	-۳/۶۴	۰/۰۰۰۳	کوچکتر	تاثیر گذار است
LEV	۰/۰۱	۰/۰۰	۲/۴۷	۰/۰۱۳۷	کوچکتر	تاثیر گذار است
ROA	۰/۰۱	۰/۰۰	۲/۵۲	۰/۰۱۲۰	کوچکتر	تاثیر گذار است
آماره دوربین واتسون	۱/۵۳					پیش فرض استقلال خطاها از یکدیگر پذیرفته می شود زیرا آماره دوربین واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد.
ضریب تعیین مدل	۰/۷۹					۷۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل معنادار بیان می شود.
آماره فیشر	۲۰۲۳					در این سطح معنی داری مدل پذیرفته می شود
سطح معنی داری مدل	۰/۰۰					پیش فرض معنی دار بودن مدل تایید می شود. یعنی مدل خطی است زیرا سطح معنی داری آماره فیشر کمتر از ۵ درصد می باشد.
آماره بروش گادفری	۴۱۵					در این سطح پیش فرض عدم وجود خودهمبستگی سریالی تایید می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض عدم وجود خود همبستگی سریالی میان باقیمانده ها تایید نمی شود زیرا سطح معنی داری آماره بروش گادفری کمتر از ۵ درصد است.
آماره وایت	۱۰/۹۲					در این سطح پیش فرض همسانی واریانس باقیمانده ها رد می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض همسان بودن واریانس باقیمانده ها رد می شود زیرا سطح معنی داری آماره وایت کمتر از ۵ درصد است.
آماره جاکوبس-را	۱۲۱۷					در این سطح پیش فرض نرمال بودن باقیمانده های مدل رد می شود.
سطح معنی داری	۰/۰۰					پیش فرض نرمال بودن باقیمانده های مدل تایید نمی شود زیرا سطح معنی داری آماره جاکوبس-را کمتر از ۵ درصد است.

بحث

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که اخلاق حرفه ای حسابرسی با تسهیلات وثیقه ای شرکت رابطه دارد. این نتیجه همسو با تحقیقاتی است که بیان می کنند حسابرسی صورتهای مالی موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ریسک اطلاعاتی^۹ برای استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری می شود. بنابراین اخلاق حرفه ای حسابرسی دارای رابطه

ای معکوس با عدم تقارن اطلاعاتی^{۱۰} می باشد. وام دهندگان در راستای اعطای وام به شرکتها به صورتهای مالی^{۱۱} آنها و میزان رعایت اخلاق حرفه ای حسابرسی صورتهای مالی توجه می کنند و در صورتیکه کیفیت حسابرسی صورتهای مالی متقاضی وام را در سطح بالایی ارزیابی کنند، ریسک اطلاعاتی و ریسک اعتباری مورد انتظار خود را کاهش می دهند و در این زمینه مبلغ وثایق را از بابت اعطای تسهیلات

7. Audit quality	کیفیت حسابرسی
8. Ethics component	مولفه اخلاق
9. Information risk	ریسک اطلاعاتی
10. Information asymmetry	عدم تقارن اطلاعاتی
11. Financial statements	صورت‌های مالی
12. Influential companies	شرکتهای تاثیرگذار
13. Auditor reputation	شهرت حسابرس
14. Information value added	ارزش افزوده اطلاعاتی
15. Loan applicant companies	شرکتهای متقاضی وام

References

1. Yang Y. (2014). Does high-quality auditing decrease the use of collateral? Analysis from the perspective of lenders' self-protection. China Journal of Accounting Research; 7: 203-221.
2. Bester H. (1985). Screening vs. rationing in credit markets with imperfect information. Am. Econ. Rev.; 75: 850-855.
3. Chan Y, Kanatas G. (1985). Asymmetric valuation and the role of collateral in loan agreements. J. Money Credit Bank; 17: 85-95
4. Dunn K, Mayhew BW. (2004). Audit firm industry specialization and client disclosure quality. Review of Accounting Studies; 9 (1): 35 - 58.
5. DeZoort FT, Wilkins A, Justice SE. (2017). The effect of SME reporting framework and credit risk on lenders' judgments and decisions. J. Account. Public Policy; 2(5).
6. Salehi T. (2017). Relationship between auditor professional ethics and audit quality. Ethics in Science and Technology; 11 (3) :77-86. (In Persian).
7. Rajabdorri H, Vakilifard M, Salari H, Amiri A. (2020). Identifying and examining the importance of ethical theories in auditing from the perspective of experts and practitioners. Ethics in Science and Technology; 15 (2) :37-44. (In Persian).
8. Deis D, Giroux G. (1992). Determinants of audit quality in the public sector. The Accounting Review; 67(3): 462-479.
9. Chen J. (2011). Auditor reputation and bank loans allocation—evidence from bank credit loans decision. Audit Res.; 5: 90-97.
10. Hassas Yeganeh Y, Khadem H, Marvian Hoseini Z. (2016). Ethical development or code of ethics: the differences between auditors' beliefs & practices. Ethics in Science and Technology; 11 (2) :113-122. (In Persian).
11. Ting W, Yen S, Chiu C. (2010). The influence of qualified foreign institutional investors on the association between default risk and audit opinions: evidence from the chinese stock market. Corporate Governance: An International Review; 16(5): 400 - 415.
12. Velury U, Jenkins D. (2006). Institutional ownership and the quality of earnings. Journal of business Research; 59: 1043-1051.

مالی افزایش نمی دهند. بنابراین ویژگی های یک حسابرسی می تواند بر مبلغ وثایق مورد نیاز به منظور اخذ تسهیلات مالی توسط شرکتها تاثیر گذار^{۱۲} باشد. این مساله در تحقیقات متعدد (۱۴ و ۱۵) مورد توجه قرار گرفته و اثبات شده است و این نتایج می تواند نتایج تحقیق حاضر را مورد تایید قرار دهد.

همچنین یافته های تحقیق نشان می دهد که مالکیت عمده ارتباط میان اخلاق حرفه ای حسابرس با تسهیلات مالی دریافتی مبتنی بر وثیقه را تحت تاثیر قرار نمی دهد. با توجه به یافته های بدست آمده می توان چنین نتیجه گیری نمود که جنبه های مثبت حسابرسی صورتهای مالی مانند شهرت حسابرس^{۱۳}، موجب ایجاد ارزش افزوده اطلاعاتی^{۱۴} و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکتهای متقاضی وام^{۱۵}، و وام دهندگان می گردد، و بدین ترتیب نیاز به اخذ وثیقه گذاری به منظور دریافت وام را کاهش می دهد. اما شدت این رابطه تحت تاثیر مالکیت عمده قرار نمی گیرد. این یافته ها با یافته و نتایج حاصل از تحقیقات برخی محققان دیگر (۱۶-۱۹)، مبنی بر نقش اخلاق حرفه ای حسابرس در بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری و افزایش رتبه اعتباری شرکت منطبق می باشد.

نتیجه گیری

اخلاق حرفه ای در حسابرسی یک نیاز اساسی و بسیار مهم در این شغل محسوب می شود که نبود آن با هیچ امتیاز دیگری قابل جبران نیست. اخلاق حرفه ای در حسابرسی به استانداردهای پذیرفته شده در رفتار شخصی و تجاری، ارزش ها و اصول های اصلی حسابرسی داخلی اشاره می کند. این موضوع شامل استانداردهای سازمانی و حتی شرکتی هم می شود که از متخصصان انتظار می رود به آن ها توجه داشته باشند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد جنبه های مثبت حسابرسی صورتهای مالی مانند اخلاق حرفه ای حسابرس، موجب ایجاد ارزش افزوده اطلاعاتی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکتهای متقاضی وام، و وام دهندگان می گردد، و بدین ترتیب نیاز به اخذ وثیقه گذاری به منظور دریافت وام را کاهش می دهد. اما شدت این رابطه تحت تاثیر مالکیت عمده قرار نمی گیرد

ملاحظه های اخلاقی

موضوعات اخلاقی همچون؛ سرقت ادبی، رضایت آگاهانه؛ انتشار چندانکه و ... در پژوهش حاضر مورد توجه قرار گرفته اند.

واژه نامه

1. Credit risk	ریسک اعتباری
2. Document property	سندملکی
3. Ethics	اخلاق حرفه ای
4. Financial facilities	تسهیلات مالی
5. Accounting information	اطلاعات حسابداری
6. Corporate governance	حاکمیت شرکتی

16. Claessens S, Djankov S, Lang LHP. (2000). The separation of ownership and control in East Asian corporations. *J. Financ. Econ.*; 58: 81–112.
17. Rao YC, Hu YM. (2005). Investigation and analysis of accounting information using in bank loans. *Account. Res.*; 4: 36–41.
18. Besanko D, Thakor AV. (1987). Competitive equilibria in the credit market under asymmetric information. *J. Econ. Theory*; 42: 167–182.
19. Pittman JA, Fortin S. (2004). Auditor choice and the cost of debt capital for newly public firms. *J. Account. Econ.*; 37 (1): 113–136.
13. Persakis A, Iatridis GE. (2015). Cost of capital, audit and earnings quality under financial crisis: A global empirical investigation. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*; 38: 3-24.
14. Ng AC, Rezaee Z. (2016). Business sustainability performance and cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance*; 34: 128-149.
15. Beck T, Demirguc-Kunt A, Laeven L, Maksimovic V. (2006). The determinants of financing obstacles. *J. Int. Money Finance*; 25: 932–952.